СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 33. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 15-го лютого 1946. No. 33. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, February 15, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ІКЕС ЗРЕЗИҐНУВАВ ІЗ СТАНОВИЩА СЕКРЕТАРЯ НУТРІШНИХ СПРАВ

Гаролд Л. Ікес, секретар нутрішних справ за ввесь час адміністрації Франклина Д. Рузвелта і за рік адміністрації Ґерія Трумана, вніс резиґнацію із свого становища. Лист з резиґнацією, написаний до президента, обіймає 2,000 слів і в ньому поміщені закиди на адресу президента за те, що він негодував на свідоцтво Ікеса, складене на переслуханню сенатської комісії проти Едвина В. Полія, якого президент іменував на становище підсекретаря фльоти. Президент приняв резиґнацію Ікеса, який має уступити з уряду вже з днем 15 лютого, а на його місце настановив Оскара Л. Чапмана, асистента в секретаріяті нутрішних справ. Ікес після приняття резиґнації відбув конференцію з представниками преси і в ній оприлюднив багато поборобиць про те, чому він противився номінації Полія.

Уступлення Ікеса, який упродовж 13 літ вважався за головну підпору „Нового Розподілу", тобто ґрупи людей, яка опанувала теперішню адміністрацію у Вашинґтоні, викликало багато критики на адресу самого президента і на інших людей, які творять його дорадче тіло.

ЗВІДОМЛЯЮТЬ ПРО УГОДУ В СПРАВІ НАЛАДНАННЯ ПЛАТЕНЬ.

Вашинґтонські високі урядовці твердять, що вже прийшло до цілковитого наладнання спору між підприємцями й робітниками для покінчення цілої низки страйків та спорів. Підстави для покінчення спорів такі: Робітники дістануть підвишку платень відповідно до ціни життєвих коштів по 1 січня 1941, коли то ввійшла в життя „мала сталева формула" для стримання підвишки; теперішня підвишка малаб виносити 33 відсотки, але тому, що робітники вже дістали підвишку на 15 відсотків, то тепер прийде ще додаткова підвишка на 18 відсотків. Коли підприємці згодяться, то платня може бути ще вища, бо уряд не хоче ввадити примусової формулки платні. Також і підприємці будуть могли піднести ціну за продукти, але треба буде мати на це окремий дозвіл і урядову субсидію, щоб не допустити до інфляції.

Тому, що ці постанови не оприлюднено, поінформовані люди заключають, що може ще прийти якась зміна в останній хвилині.

ЮНІЯ СТАЛЕВИХ РОБІТНИКІВ НЕ МОЖЕ ПІКЕТУВАТИ.

Стейтовий Найвищий Суд у Філядельфії відкинув відклик місцевого відділу Юнії Сталевих Робітників Америки від заборони пікетувати фабрику в Гомстед. Цю заборону видав місцевий суд в Питсбурґу на позов власника фабрики, Карнеґі-Ілиной Стіл Корпорейшен. Найвищий Суд ствердив, що при пікетуванню ділялися насилля і застрашування й тому є оправданий присуд суду першої інстанції.

БРАВДЕРА ВИКИНУЛИ З КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

Краєвий Комітет Комуністичної Партії Америки оприлюднив ухвалу, якою вигнано з членства бувшого секретаря цеї партії, Ирла Бравдера. Як причину подають „велике потоптання партійної дисципліни і його постанову, щоб іти проти політичної лінії проводу партії; дальше за гуртковy діяльність, за зраду Марксистівсько-Ленінських засад і за перехід на сторону клясових ворогів, тобто до американського монопольного капіталізму". Краєвий Комітет проголосив теж, що відкинув апель Бравдера від доручення Краєвої Ради партії, щоб його усунути з членства. У поясненню сказано в комунікаті, що це є боротьба проти дезертирів з партії.

ЕСПАНСЬКИЙ КОМІТЕТ НЕ ХОЧЕ СЛУХАТИ КОНҐРЕСОВОЇ КОМІСІЇ.

Конґресова Комісія для Неамериканських Затій вдруге вже візвала Протифашистівський Комітет Втікачів, щоб він предложив до перегляду комісії свої книжки. Цей комітет веде збіркову акцію для допомоги еспанським републиканцям. Предсідником еспанського комітету є д-р Едвард Барскі. Він самий приїхав на переслухання комісії у Вашинґтоні, але книжок не привіз із собою. Конґресмен Вуд закинув комітетови, що він не веде допомогової акції, а висилає гроші на інші цілі. Барскому закинув Вуд приналежність до комуністичних орґанізацій.

АМЕРИКА БУДЕ ВИСИЛАТИ ВІЙСЬКОВІ МІСІЇ.

На жадання уряду конґрес приготовив законопроект, який уповажнить президента вислати військову місію до чужинного краю для помочи орґанізувати там місцеву армію.

Український Народний Союз подякував пані Рузвелт за оборону скитальців

В каблеґрамі, висланій Українським Народним Союзом до пані Елінор Рузвелт, американської делеґатки в Організації Обєднаних Держав у Лондоні, з подякою за охорону скитальців в Асамблеї, сказано, між іншим, що „багато членів нашої орґанізації мають своїх рідних між скитальцями, і тому саме вони особливо глибоко відчули Вашу відважну оборону о-тих притоптаних та обездолених людей, зокрема, щоби не було насильної репатріяції".

ЩЕ ПРО МЕМОРІЯЛ У. Ц. БЮРА У ЛОНДОНІ.

Українсько-Американський Допомоговий Комітет з осідком у Філядельфії дістав — як нас звідомляють — текст письма внесеного до О.О.Д. в Лондоні лондонським Українським Центральним Допомоговим Бюром з домаганням признати право азилю українським скитальцям. У письмі є пригадка на основні засади теперішньої цивілізації давати захист людям, переслідуваним за релігійні й політичні переконаня і на цій підставі йде прохання дати захист теперішним українським скитальцям. До письма додано 5 окремох залучників для докладного зясування положення скитальців і причини їх побуту за границями рідного краю. Українське Центральне Бюро, підписуючи меморандум, додає, що воно представляє такі установи: Український Канадійський Допомоговий Комітет; Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет; Український Допомоговий Комітет Великої Британії; Український Допомоговий Комітет у Бельґії; — у Франції; — в Італії; — в Бразилії; — в Арґентині. Іменем У. Центрального Бюра в Лондоні підписані: о. д-р В. Кушнір, предсідник Дирекції і С. В. Фроляк, ґенеральний секретар.

ПУБЛИКА В АРҐЕНТИНІ ЗДИВОВАНА КНИЖКОЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

У демократичних колах Арґентини книжка Злучених Держав з оприлюдненням документів про підтримку арґентинського уряду, дану державам Осі вчасі війни, викликала такий перестрах, як скинення атомової бомби — як про це звідомляє кореспондент ґазети Ню Йорк Таймс з Буенос Айрес. Одначе самий уряд затримує спокій. Зате помітний є незвичайних рух у президентській палаті, куди зїздяться різні дипльомати.

Німецькі морди і знущання над населенням у советах і над советськими полоненими

Полк. Юрій Покровський, заступник советського прокуратора, вичитував з акту обвинувачення, що має 112 сторін, як націсти систематично винищували населення на загарбаних ними советських землях, чи міліони советських полонених і примусових робітників. Представив це в Норенберґу на карній розправі проти націстівської верхівки. Він наводив 3 документів, як Гітлер, заки напав на Совети, домагався, щоби не застосовувати супроти советських полонених Гаґських ухвал щодо поведінки з полоненими, та не визнати ніякої міжнародної охорони. З Гітлером погоджувались у тому теж і деякі ґенерали, яких прізвища вимінено. Не подано загально числа людей з Советів, що їх вимордовано. Але в одній Латвії, казав полк. Покровський, згинуло в такий спосіб 327,000 людей. Цитовано документи, з яких виходило, що самі німці признавали, що з 3,600,000 полонених тільки кілька сот тисяч могли ще працювати, а інші згинули, або були в такому стані, що дні їх життя були пораховані. В Раві Руській знайдено в однім таборі полонених до 12,000 трупів. По інших таборах розстріляно чи затортуровано до 220,000 советських полонених, а 124,000 згинуло з голоду. В таборі в Саксенгавзен навіть жаліли витрачувати кулі на розстріл полонених. Їх добивали при помочі залізних дощок, що їм клали на голови. Полонених годовано травою, як яку звірину. На них робили німецькі лікарі різні досліди, вбиваючи сотки різними встрикуваннями.

ВИСЛІД ВИБОРІВ ДО ВЕРХОВНОГО СОВЄТУ В СССР.

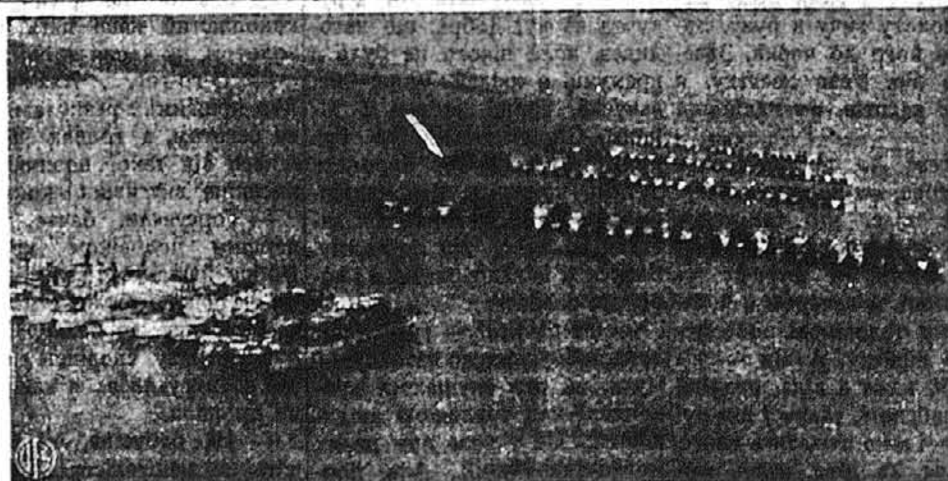
Американські кореспонденти не пишуть з Москви багато про советські вибори. Знов Асошіейтед Прес подає з Лондону, що московське радіо проголосило, що голосувало 99.5 управнених до голосування. Всюди був виставлений тільки один кандидат, на якого можна було голосувати. Як хто з тим не годився, то міг перекрислити на бальоті його імя. І це все. Радіо подало, що було 800,000 таких, що так зробили, але це на 99,076,353 голосуючих.

КАТАСТРОФА ГОЛОДУ ЗАВИСЛА НАД СВІТОМ.

Асамблея Обєднаних Держав звернулась до своїх 51 членів-держав, щоби негайно ратувати світ перед голодовою катастрофою. Дискусію на ту тему зачав Бевин, а продовжав її американський делеґат Стетиніюс. Не так то легко вдержати мир між голодними людьми, казав Стетиніюс, не зважаючи, де вони не жилиб, в Ірані, Греції, чи Індонезії. Прочитано і лист від Герберта Лімана, голови УНРРА, в якому представлений жахливий стан, який існує у многих краях, коли іде про харчі, одежу, чи ліки. Стверджено, що продукція збіжа в Европі дуже впала. В 1934-38 роках продуковано в Европі пересічно 42 міліони тон пшениці, а в 1945 році випродуковано тільки 23 міліони тон.

ОСТРОВ ОКІНАВА НЕ НАЛЕЖИТЬ ДО ПОСІЛОСТЕЙ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Начальник головної булави ґен. Двайт Д. Айзенгавр заявив у Вашинґтоні, що остров Окінава не можна вважати за „постійну територію Злучених Держав". Доля цього острова буде вирішена згідно з постановами в Потсдамі, як про це написав Айзенгавер конґресменови Гавердови Г. Бофатови з Небраски. Це письмо було потрібне тому, що недавно перед тим ґен. Айзенгавер сказав, що на Окінаві буде приміщений „постійний ґарнізон американських вояків всилі 33,000 людей".

ЖДЕ НА МИРНУ ТОРГІВЛЮ.—Перед нами Джеймс Рівер в Нюпорт Нюз, Вест Вірджінія. Бачимо там повно торговельних кораблів, понад 180, що бездільні, бо ще не навязані торговельні звязки з світом. Та найгірше, що число таких бездільних кораблів з кожним місяцем ще побільшується, а не маліє.

О.О.Д. ВІДКИДАЄ ДОМАГАННЯ УКРАЇНИ В СПРАВІ ІНДОНЕЗІЇ

Тільки представники Польщі й СССР поперли в Раді Забеспеки Обєднаних Держав внесення України, щоби повести дохождення у справі подій на Яві. Всі інші члени Ради були проти цього внесення. Усіх членів є 11, а треба найменше 7 голосів, щоби якась пропозиція була принята. Хоч було заздалегідь відомим, що внесення України перепаде, совєтський делеґат, А. Вишинський, стояв при тому, щоби відбулось голосовання. А як тільки проголошено, що внесення перепало, то він пробував перенерти те саме іншим внесенням, але й те перепало. Кінцеві наради Ради Беспеки, як звідомляють американські кореспонденти, довго не тривали, але були гострі. Пропозиція України стверджувала, що в Індонезії істнує загроза світовому мирови, бо там вживається британських військ проти націоналістичного руху, змагаючого до визволення краю, а теж і ворожих, японських військ, теж для цеї цілі. Внесення це старався підперти у змодифікованій формі представник Єгипту, але й це не перейшло. Тому останньому йшло про підкреслення права самовизначення, що є важним і для Єгипту. Представник Британії назвав цей поступок Єгипту „найбільш неприязним".

ЗА ДОПУЩЕННЯ АЛЬБАНІЇ ДО О.О.Д.

Советський представник в Раді Забеспеки Обєднаних Держав, зазнавши поразки з внесенням у справі Індонезії, поставив інше, а саме в справі негайного допущення Альбанії в члени Орґанізації Обєднаних Держав. Альбанія, як відомо, має тепер крайно лівий уряд, що веде край до тоталітаризму. Бевин, відповідаючи на те, заявив, щоб Вишинський дав час основно розглянути ту справу. На те Вишинський відповів, що він „не може зробити йому тої чемности коштом Альбанії". І те внесення перепало, бо за ним були тільки три голоси: Польща, Мексико і СССР. Замітне, що коли виринула ця справа, звернено увагу, що надійшло письмо з Греції, в якому сказано, що Альбанія технічно у війні з Грецією, проти якої вона була вислала в часі війни 15 баталіонів. Вишинський спротивився, щоб це письмо відчитувати. Скінчилося на тому, що справу відложено на внесення американського делеґата Стетиніюса.

ВІШІ, А НЕ ФРАНЦІЯ!

Вишинський зачіпив ще й Францію, як дискутовано про Альбанію. Сказав французькому делеґатови Бідолтови, що не тільки Альбанія, але й Франція була разом з державами Осі. „То не була Франція, що воювала з Британією і Росією, але Віші", відповів Бідолт. Тут Вишинський признав рацію. Це, як пишуть кореспонденти, був одинокий випадок, що він того дня признав комусь слушність.

ОСІДОК О.О.Д. ВИРІШЕНИЙ.

Остаточно вирішено в Лондоні одноголосно, що тимчасовий осідок Орґанізації Обєднаних Держав буде в Ню Йорку, куди приїде окрема комісія, щоби знайти відповідне приміщення. Отже наступні наради Асамблеї Обєднаних Держав, що мають відбутись у вересні, будуть вже в Ню Йорку. Теж прийшло до згоди, щоби постійний осідок О.О.Д. був десь у повітах Вестчестер і Ферфілд, в стейті Ню Йорк.

ЗА ҐЕНЕРАЛЬНИМ СТРАЙКОМ.

Уряд Партії Праці, що прийшов тепер в Англії до влади, спричинив в палаті послів гостру дебату на тему ґенерального страйку, який був заборонений наслідком закону з 1927 року. Цей закон визнав ґенеральний страйк незаконним, а теж заборонив юніям накладати датки для політичних цілей, якщо нема на це згоди на письмі від того, що має ті тягарі поносити. Консервативні посли обстоювали цей закон, а лейбористи були проти цього. В другім читанню законопроект на знесення цього закону мав 369 голосів проти 194. Звідомляють, що Бевин загнався в горячій дискусії так далеко, що сказав до консервативних послів „Ви", і то кількома наворотами, що є не парляментарною мовою.

О.О.Д. АБО ПЕЧЕРИ.

Ян Масарик, чихословацький міністер заграничних справ, що прибув на наради Асамблеї Обєднаних Держав, заявив, що якщо Орґанізація Обєднаних Держав не матиме успіху, то людскість дійде до первісного стану. Люди, що ще залишуться живими, житимуть по печерах.

РОЗВЯЗУЮТЬ СКИТАЛЬЧІ БАТАЛІОНИ.

З Франкфурту над Меном звідомляють, що внаслідок советських протестів і на домагання департаменту стейту Американське Мілітарне Командування розвязало югославські військові частини, що заприсягли вірність королеви Петрови. Подібне станеться теж з 34,000 польськими вояками, що ставляться ворожо до варшавського режиму.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ І АРҐЕНТИНА

Збоку нашого уряду доручено в Вашинґтоні представникам держав Латинської Америки — за винятком представника Арґентини — друковане меморандум, що має 131 сторін, звернене проти дипльоматичних і ідеольоґічних потягнень арґентинського уряду, якого політичним диктатором є тепер полковник Хуан Перон, кандидат на президента цього краю.

Отсе меморандум вважають загально дипльоматичним маневром, що може допомогти арґентинцям повалити при виборах Перона і вибрати таких, що заведуть демократичний лад в Арґентині. Та не зважаючи на те, чи так дійсно є, меморандум зачіпає основні справи, далеко важніші від виборів, бо такі, що відносяться до цілого американського континенту.

В такому змислі це не „порахунки" між полк. Пероном і бувшим американським амбасадором до Арґентини Брейденом, що тепер працює в департаменті стейту, як дехто натякає. Це й не натиск американських „капіталістів", що хотіліб експльоатувати Арґентину, як свого часу дехто писав. Це не „вмішування" Злучених Держав у нутрішні справи Арґентини та ширення тамже „комунізму", як це Перон видвигає, а деякі республиканські ґазети підкресляють. Це, як нам здається, журба за те, щоб на американській півкулі не повторилось те, що сталося з Европою, коли над нею запанували диктатори.

Меморандум Злучених Держав основане на певних фактах, збираних нашим урядом від 1943 року, а доповнених тим матеріялом, що його тепер знайдено в Німеччині в націстівських архівах. На підставі тих фактів уряд Злучених Держав представляє, що уряди Арґентини до вибуху другої світової війни, а навіть і по виповідженню Арґентиною війни Гітлерови, вдержували з гітлерівським режімом тісні взаемини. Вони, кажеться далі, пробували ратувати Німеччину. Арґентинський уряд допомагає Німеччині навіть тепер відбудувати воєнну потугу, даючи у себе захист націстівським інтересам. Якже-ж тоді працювати Злученим Державам разом з Арґентиною в справі спільної оборони американської півкулі? — кажеться далі. А саме це має бути предметом спільних нарад Між-Американської Конференції, що має відбутись в березні в Ріо де Жанейро.

Злучені Держави, як виходить, хочуть довести до цього, щоби на американській півкулі не було нігде ніякого місця на те, щоби націзм чи фашизм звив собі гніздо. Чи взагалі тоталітаризм! І хто бачить, до чого тоталітаризм довів Европу, не може дивуватись, що наш уряд добирається тут до самого кореня. Тому, коли і є які завваги щодо цього, то тільки в тому напрямі, щоби, добиваючи усі можливі прояви фашизму чи націзму, не засипляти ще й комуністичної зарази. А далі, щоб гостротою політики супроти Арґентини не кинути її часом в обійми Кремлю, бо й таке може статись. Та думаємо, що Арґентина згодом зрозуміє добрі інтенції Злучених Держав, як і те, що тут іде про знищення тоталітарної язви на американськім ґрунті, а не про що інше.

Чи Америка має свою заграничну політику

Від вибуху другої світової війни оце питання не сходить із щоденної американської преси. Вчасти тому, що в минулому воно не було питанням засади, але питанням особистих поглядів керманичів політики. Як у передвиборчій кампанії в р. 1928 запитали тодішнього кандидата на президента Злучених Держав, Ал Смита, чому він в своїх передвиборчих промовах не згадує про американські закордонні справи, то він без обиняків відповів, що „заграничла політика залежить від особистого погляду президента". Публика приняла цю заяву до відома і ніхто не ставив дальшого запиту до Ал. Смита.

Аж учасі другої світової війни справа набрала великої ваги, коли показалося, що Анґлія може програти війну і тоді всесильною стане Німеччина. У Вашинґтоні тоді почали відчувати, що на випадок завалення Анґлії Америка потерпить і стане віч-на-віч із всемогутньою Німеччиною. Тому Злучені Держави мусіли, природно, в своїм власнім інтересі робити все можливе, щоб вратувати Анґлію із усім тим, що називається Британійською Імперією. Дійшло навіть до цього, що треба було приєднати до цього й Совети. Тепер показується, що за цей союз з Росією мусіла Америка дорого заплатити.

Колиж покінчилася друга світова війна й Америка стала першою світовою потугою, то теорія, начеб то для забеспеки Америки треба втримувати Британійську імперію, мусить підпасти критиці. Америка несподівано стала такою потугою після знищення Японії, що вона мусить скласти свою власну заграничну політику і то таку, щоби не мусіла оглядатися на чужі сили для своєї помочи, але щоби чужі сили оглядалися на поміч Америки. Як в теорії має виглядати заграничча політика Злучених Держав, то це зясував президент Труман у своїй промові з нагоди Дня Фльоти в Ню Йорку в жовтні 1945 року.

Та крім засад політики треба мати ще й практичний досвід у таких справах Америка була самовистарчальна у своїй ізоляції й тому колись не дуже журилася цим, що станеться поза границями Америки. Та тепер у Вашинґтоні дається відчувати не лише те, що говорять або роблять в Отаві, Мексику чи в Буенос Айрес, але й те, що думають у Москві, в Лондоні, Парижі, чи хоч би в Тегерані. Коли в Америці прийшли до висновку, що світ це одна цілість, то відповідно до цього треба приноровити заграничну політику у Вашинґтоні.

Ця політика мусить бути пристосована до часів атомової сили. Це й розуміють добре у Вашинґтоні і тому з таким поспіхом створено такий оседок інформацій, як Розвідча Влада, або такий інститут як Колеґія для Забеспеки й Дипльоматії. Це не є бюра для паради, а основних студій постійних та хвилевих перемін і для негайного вирішування питань, які повстають у змінені ситуації. Це все є вказівкою для рішальних кол, що в кожному випадку зробити.

Та це все вказує, так сказатиб, на механічну розвязку питання, як Америка приготовляється дати відповідь на складні питання, звязані з заграничною політикою. А само питання йде про напрям цієї політики.

На це пробує дати відповідь колюмніст з Ню Йорк Геральд Трибюн, Джордж Філдинг Еліот. Він приймає за відповідь таке загальне ствердження: „Коли ви ввійдете до бюр департаменту стейту, то вам там часто скажуть, що Америка не може придержуватися іншої заграничної політики ніж така, яку прийме нарід Злучених Держав".

Та самий автор завдає собі питання: „А якоїж то політики бажав би собі нарід Америки?". І приходить до висновку, що такої, яка не загналаб Америки у війну. Цеж загально звісна справа, що пересічна людина в цілому світі війни собі не бажає. Поправді кожен війни боїться, бо вона означає смерть для своїх найближчих або для нього самого.

А тому, що всі народи на цілому світі є такого переконання, що війна є нещастям, Америка хоче поширити по цілому світі демократичні засади, які далиб кожному народови спромогу вирішувати про справу миру й війни при помочи відповідних законодатних установ та через свій виборний уряд.

Таке пояснення може виглядати на побожне бажання, проте американський уряд старається такої політики притримуватися. Тому Америка рахується з тим, щоб якимсь способом робити добро населенню Росії, хоч знає, що теперішній російський уряд має свій спосіб панування над народом, а цей спосіб не все відповідає інтересам населення. У відношенню до Анґлії Америка завважала, що анґлійська політика зближається до політики приязни до американського народу. У справах кольоніяльних народів Америка видвигнула засаду, що їм треба дати самостійність і звільнити їх від чужинного наїзника. Китаєви хоче Америка помогти станути на свої власні ноги якнайшвидше і допомогти йому обєднати свої сили у нутрі. У справах Еспанії й Арґентини Америка хоче добитися народнього уряду й тому робить усе можливе, щоб не зривати відносин із цими краями. Найважче є зясувати американську політику на Близькому Сході, тобто в Ірані й Арабії, бо там схрещуються інтереси двох великих потуг і місцевого населення, а серед цього не легко найти одну дорогу, як там вирішувати справи, коли відносини часто зміняються.

Микола Чубатий.

Вибори до Верховної Ради в Совєтах

В неділю 9. лютого відбувалися вибори по цілій совєтській імперії до Верховного Совєту, себто до свого роду суроґату совєтського парляменту. Про вислід виборів в Совєтськім Союзі можна зовсім добре писати перед голосуванням міліонів совєтських громадян чи то голосуванню. Ріжниці немає ніякої, бо хто буде вибраний депутатом до Верховного Союзу відомо вже кілька місяців наперед, коли то комуністична партія іменує кандидатів до Верховного Совєту, споміж комуністів, чи споміж безпартійних. Волю комуністичної партії переказує звичайно якась орґанізація робітнича, назовні іменуючи такого то чи такого громадянина кандидатом в депутати. Маси виборців не мають тут абсолютно ніякого впливу, бо ніякий кандидат, партійний чи безпартійний, не має свого протикандидата і за химерну волю виборців зовсім не дрожить. Це ця ново-совєтська „демократія", що викликує нині так багато непорозуміння поміж представниками совєтського режіму, що появляються на заході, та поміж людьми західної демократичної цивілізації.

Коли Сталін 1936 року видав свою конституцію, на основі якої такі вибори відбуваються, то він ніде не кинув й згадки про совєтську демократію. Навпаки тоді слово „демократія" було висьміяне, бо означаюче здеґенерований капіталістичний лад. Надаючи свою Сталінську Конституцію її автор виразно підкреслив, що такий спосіб виборів депутатів до Верховного Совєту потрібний, щоб утримати владу диктатури працюючої кляси та дотеперішне кермуюче становище комуністичної партії. Про демократію тоді ніколи не говорилося, тільки про диктатуру; тепер прийшла мода і в Совєтах називати такий лад демократичним.

Саме в часі теперішної війни, коли Сталін був приневолений Гітлєром замінити союз з диктатурою націстів на союз з демократією заходу, стали большевики і такі свої вибори називати демократією, але демократією совєтською, вищою та доскональшою від демократії при свобіднім виборі того чи другого кандидата.

Саме про таку демократію свого совєтського хову заговорив Сталін, промовляючи на передодні голосування до своїх виборців одної із московських виборчих округ, де він став кандидатом в депутати.

Вибори до Верховного Совєту не робить народ Совєтів, а тільки уряд, зложений з самих провідних членів комуністичної партії. Він наперед вибирає кандидатів в депутати, відсуваючи небажаних, а притягаючи в свій совєтський парлямент нових бажаних людей, чи тих, що хоче їх відзначити за вірність.

Самі вибори відбуваються зовсім так само, як відбувалися в націстичній Німеччині. Голосування є тільки на одну лісту кандидатів. Хто незгідний та проти політики партії, той може віддати пусту картку. Чи багато відважується на таку сміливість, годі сказати, коли в Совєтах кожна людина є основно під оком політичної поліції.

Самі вибори це радше свого роду маніфестація ніби то довіря народу, а наділі є це маніфестація самого уряду та комуністичної партії в свою користь, щоби народови показати свої осяги.

Ніхто не заперечить, що за 8 років від перших виборів до Верховного Совєту (1937) є чим Сталінови похвалитися. Тому на передодні виборів він виголосив про це промову, в якій представив осяги комуністичної партії та її заслуги для здобуття перемоги над націстичною Німеччиною. Дивне, що обговорюючи цю справу всі заслуги поклав він у стіп партії та уряду не згадуючи ані словом про тих багатих союзників, що лендлізовими біліоновими дарами матеріялів і поживи помогли Совєтам побити Гітлєра. Дипльоматично проковтнув Сталін теж свій союз з Гітлєром, а вину за викликання Другої Світової Війни зложив він на капіталістичний лад, який все викликував і буде викликати світові війни, як це він говорив.

В останнім тижні перед виборами пописувалися перед своїми безвольними виборцями мало не всі члени Політ-Бюра, як Молотов, Жданов, Маленьков та Лазар Каганович.

Всі вони в один голос остерігали перед капіталістичними державами, що все ще кнують якісь небеспечні наміри проти Совєтів. Молотов таки без обиняків закинув підозрілі наміри Анґлії супроти Совєтів, яка тримає ще не розброєні сотні тисячів німців, протисовєтську польську армію Андерса, білоросійську армію Рогожина і т. п. Тон усіх промов був один — дальше зброїтися, дальше скріпляти силу Совєтів, наставлену супроти капіталістичного світа, який нас окружує, говорив Лазар Каганович кандидат-депутат з Ташкенту в Туркентані.

Замітне, що не промовляв перед виборами ні один з військових членів Політ-Бюра. По закінченню війни поміж знавцями совєтської Росії йде дискусія на тему, хто візьме по цій війні провід Совєтської Росії — партія чи армія. Здавалосяб, що була велика небеспека для партії комуністів, що влада може перейти в руки військових. Та видно комуністична партія добре стереже своїх позицій, коли ні одному з переможних ґенералів не позволили виповісти перед народом свої погляди як військових.

Сталін у своїй промові підніс, правда, заслуги червоної армії для перемоги, одначе скоро перейшов до великих заслуг совєтської індустрії, створеної комуністочною партією. Без тої індустрії перемога булаб майже неможлива, говорив Сталін. Том способом він взяв отверто сторону комуністичної партії. Та розріз поміж військом та комуністичною партією може вибухнути назовні на випадок смерти Сталіна, колиб прийшла справа його наслідника.

Для нас інтересне, що в виборах до Верховного Совєту „бере участь" теж Західна та Карпатська Україна, де ще донині триває стан воєнної облоги.

З Совєтів тільки доносили, що кандидатом в депутати зі західних українців має бути професор Возняк, кабінетний вчений, дослідник літератури, але типічний професор без найменшого досвіду в практичній політиці. Читали ми теж про передвиборчу аґітацію, що її мусіли вести західні професори українці, що остали на місці, як старий Василь Щурат, д-р Кучер, д-р Олена Степанів та інші. Аґітація їх полягала в цім, що вони мали пояснити народови засади совєтської конституції та виборчого порядку. Проф. Возняк був навіть призначений членом виборчої комісії. Ціль висилки тих професорів зі Львова в край була мабуть та, щоби наклонювати нарід іти до голосування, бо большевики побоювалися, що народ ці вибори збойкотує.

МИХ. ТЛО

АВТОМ НА ВИБОРИ

(ШКІЦ)

4)

(Закінчення.)

— Нєт, бабушка!... обірвавши Карнаухову гукнув голова. Не про те ви нам розказуєте... Ви розкажіть те, як знущались багаті, буржуї, капіталісти над робочими... Взагалі за царський режим...

— Ой, людоньки мої, любі, та яж оце й хочу розповісти й за буржуїв і за коноплистів... Був мені й прижим... Не дай Боже!... Колись, як я з першим чоловіком мала свою торгівлю крамом... Ви не дивуйте людоньки, що я тепер така обдерта!... — і бабуся показала на подерту спідницю й кохту, безліч раз латану різними нитками й клаптями матерії. — Колись і я була, як пава... Але минуло!... — важко зітхнула. Еґеж, щож то я хотіла сказати?... Ага та цеж, за прижим. Так ото коли ми мали крамницю, то мій покійний, перший чоловік уряв та й почепив вивіску: „Торгівля манухвактурою. Юрій Балабуха". Так, ви, людоньки, думаєте легко довелось мені видихувати той прижим!... А бодай він не діждав!... голосно гукнула бабуся, а публика реготала з прижиму.

— Приходить, якось участковий жандар, таки до крамниці, — продовжувала бабуся, — та й каже до мене: Не вірно написано вивіску, мусите платити штрафа! Як то, питаю його, не вірно, господин жандар? Мусить, каже бути не Балабуха, а — Балабухов. І вже виписує протокола... Боже мій, милосердний!... Я до його: прошу, благаю, а сама йому десятку золоту тичу в руку. Запрошую його до чарки. Злаcкавивсь він. Узяв десятку, а пити не захотів, бо надійшли люди...

— Еґеж, — продовжувала Карнаухова, — пішов ото він, а я й зраділа, що так легко збулась лихої години — протоколу отого, та штрафу — чертвертної. А вечером я й кажу своєму чоловікові, щоб переписав вивіску. А він — ніяку: „Я, каже з діда, прадіда був Балабухою, таким і помру. Чого це я маю чужатись свого назвиська. Та діти, каже, мої зі Сагайдачним у Кафі бранців з неволі рятували а, тепер хочуть мене перехрестити на москаля... Не діждуть!"...

— Минув, якось час. Ми вже забули про те все. Аж якось раптом приходить знову жандар. Присукався до мене, чому та й чому й досі не перемінили вивіску. Почав уже писати бамажну на цілої півсотні... Але я йому четвертну в руку та чарку; добре, що нагодився, коли нікого не було в крамниці з людей. Випив він, закусив, гроші забрав і пішов... Ой, людоньки, то був прижим! Нехай Бог боронить з тими прижимами! — закінчила-бабуся, а натовп, аж качався зо сміху від прижиму. Бабуся ж із задоволенням і собі посміхалась.

— От бачите! — гукнув голова виборкому до натовпу. — Чули, як ото знущались кровопивці над трудящою людиною?!... Це тільки при царях могло таке бути!... Але, продовжуйте, далі, товаріщ Карнаухова!... — звернувся до бабусі голова. — Про капіталістів ще розкажіть, цеб то про тих, що гроші вимотували в бідних людей...

— Ой, мала я до діла й коноплістими!...

— Ха... ха... ха!... Ха... ха-а-ха-ха!... — іржала з задоволення публика.

— Замотав песій син, один коноплістий наші пять тисяч золотом, як капля крові!...

— О-го-го!... Аха-ха-ха!... Ато прижим!... ревнула публика реготом, а голова поморщився від такої новинки, як кислицю вкусивши скривився.

— Торгували, бачте, ми з першим чоловіком крамом. Добре йшла торгівля. Грошики як річкою текли; а ми їх усе до банку, до банку. Колиж одного разу сповіщає банок, що збанкрутився... а наші гроші пропали...

— Ні, бабушка, ви розкажіть, як капіталісти й буржуї позбавляли робітників заробітку, як примушували голодати, — казав до Карнаухової голова.

— Мала я й з цим мороку, людоньки мої!... Чиж не в нас транвай забрав кусень хліба?! — гукнула Карнаухова до натовпу. — Мій другий чоловік, царство йому небесне! мав аж півдесятка легкових виїздів. І ми хліб їли, дякували Богові, ще й біля нас люди заробляли. Так де в дітька взявся транвай!... Провели його по місту, а нам заробіток урвали й наших візників уголодили... Ой, цей трамвай!... Нехай би він розломився!... Деж ви бачили, людоньки мої, дорогі...

— Товаришу, голово!... Вас до телефону просять із центрального виборкому, — гукнули з приміщення. Голова побіг, а бабуся продовжувала.

— Оцеж, бачите, сьогодні неділенька свята, а мій Антін з тачкою страканіє десь на вокзалі. Заробляє сердечний на хліб. Та й той заробіток гіркий. Провели анахтемський трамвай до станції й тепер пасажирі більш користуються з трамваю, а на тачку й дивитись не хочуть... Колись я мала пять виїздів... коні, як змії, а тепер син тачку возить, як коняка...

Серед публики дехто засміявся.

— Нічого бабусю: жить стало весело, жить стало — радісно! Не сумуйте! Кінчимо пятирічку заживело хібаж так!...

— Ой та, порічка ваша, осоружна!... кинула бабуся.

— Ха... ха.. ха... ха!... — реготав натовп. — Порічка!... ха... ха... ха!...

Голова щось довго не вертався. Публика вирішивши, що вистава вже закінчена, почала розходитись. Оркестра заграла вальса. А молодь ухопившися за талії пішла в танок. Дехто співав, дехто йшов до двору. А Карнаухова Тетяна сиділа на стільці серед помосоту. Всі від неї одвернулися, бо більш вона їм не потрібна була. Їй хотілось би вже й до

(Докінчення на стор. 4).

ЩО ПИШУТЬ?

ДЕЩО З „ВИЗВОЛЕНОЇ" КОЛОМИЙЩИНИ.

Гром. Д. Микитюк надіслав з Винніпеґу листа, якого одержав від кооперативного діяча з Коломийщини, що тепер є на скитальщині в Европі.

* * *

Коломия, Ваше село — Ракiвчик і другі, як Товмачик, Пядики були заняті 27-го березня 1944 р., так, що мені вже доводилось продиратися горами через Березів, Татарів до угорської границі, бо московські повзи перегонили нас битими дорогами. Під угорською границею ми крутилися 6 тижнів, бо мадярська дич не позволяла на перехід своєї границі, хоч ми і не дуже радо рвалися іти на Мадярщину, бо мадяри не могли забути українцям існування в 1938 р. Карпатської України.

Коли німці з мадярами 4. травня 1944 р. відбили від червоної армії Делятин, то ми через Надвірну, Станиславів опинилися в Стрию. Переїзджаючи через ті села, в яких вже були „визволителі", довелось чути страшні оповідання. Москалі мстилися в страшний спосіб. Приміром тих, які висипали памяткові могили в 1941 р. розстрілювали на тих же могилах. Дальше, хто був в якім би то не було уряді за німців, теж карали смертю. Все мужеське населення змобілізували від 15-ти до 56-ти літ до війська, а на вишкіл висилали до глибокої Росії. Зрештою про всі ті нелюдяні та дикі переслідування українського населення не буду багато описувати, бо з американської преси вичитую, що Ви там є докладно обзнакомлені з тими німецькими та московськими звірствами.

Фронт під Коломиєю стояв 4 місяці, а Коломийщина зістала так знищена, що є багато сіл, з яких не лишилося ані одної хати, бо що не згоріло від бомбардовання, то мадярська дич палила з пімсти. Але і вони нарешті діждалися „щастя", яке їм усміхнулося під „ясним сонічком" сталінської конституції. Ми тут біля себе вже маємо кілька утікачів з Чехословаччини і з Мадярщини, котрі також „благословлять" страшними словами червоних „визволителів".

Дня 27-го липня 1944 року я був змушений покидати з тяжким горем та зі сльозами в очах нашу рідну Галичину, яку може вже і не побачу ніколи. Через Лемківщину прибули ми на Словаччину, де намовляли нас остатися на довше, бо там панував ще досить добрий добробут, прим. не було там ще харчевих карток. Місцеве населення нетерпеливо очікувало приходу червоної армії і тому я подаюся з другиме втікачами на захід. Всі ті, які залишилися на Словаччині, згинули, бо большевицькі партизани вистріляли там около три тисячі наших нещасних утікачів як „ізменників родіни".

ТЕЖ СКИТАЛЕЦЬ!

Я з Західої України — Бойківщина, село Струтин нижній, почта Спас, повіт Долина, воєвідство Станиславів. Мій батько рільник, посилав мене до української ґімнації у Льва-Городі. За польських часів зложив я матуру. За радянської влади поступив я в учительський інститут в Станиславі. Був на факультеті української мови й літератури. Студій не довелося закінчити: Большевики мене арештують. Це сталося 24. жовтня 1940 р. Арештують за працю в культурно-освітних українських орґанізаціях. Сиджу 9 місяців станиславівській тюрмі. По закінченню слідства, вивозять без суду до перехідного табору в Старобєльску на Україні. На передодні німецько - московської війни нас вивозять рікою Єнісеєм на далеку північ. На засланія. Тут прочитали мені заочний присуд „тройки" з Москви: Я дістав 8 літ „трудово - исправительних лагжей". Неожидано приходить амнестія для всіх польських горожан. З далекої півночі виїздимо на південь. Принагідно стрічаю на стації в Янґе-Юль біля Ташкенту нашого греко-кат. пароха. За його стараннм нас трьох українців прилучується до ґрупи поляків і виїздимо в Персію. Живу в 2 таборі для цивільної людности в Тегерані. Скоро мене беруть на працю. Працюю учителем в народній школі. Після піврічної праці мене звільняють (якто! Українець учить польські діти!) та беруть в ряди. Надіваю однострій. З Персії виїзджу в Ірак, з Іраку в Палестину, з Палестини в Єгипет. А там — опять в Палестину і дають в Картуз-Бересу-Лятрунь біля Єрусалиму. Працюю помічником столяря. Дуже малий заробіток.

(З листа до Комітету Українців Канади).

За Успіх Рекрутаційної Акції

Рекрутаційна Служба Злучених Держав пригадує, що успіх рекрутаційної кампанії є життєвою справою для нашого завдання, а це для втримання миру у світі. Про це зрештою говорив теж і президент Труман.

Президент каже, що наша армія має важке завдання під теперішню пору. З одного боку треба перевести швидко демобілізацію теперішних вояків, а з другого боку набрати нового рекрута для втримання армії боєздатною.

Як у всякій справі, так і в цій потрібна є підтримка публики. Щоби публика могла підтримати таку акцію, мусить сама освідомити себе про що йде справа. Треба передівсім знати. що американська система армії це армія добровольців. Добровольча армія зможе втримати свободу і мир, за який ми дорого заплатили.

Винахід атомової сили ще збільшив нашу відповідальність і тому треба нам бути готовими на всякий випадок. Для підготови треба людей і матеріялів.

Пригадуємо, що хто служить в армії Дядька Сема. такий має теж і добру платню, має нагоду вчитися. подорожувати і має забеспеку матеріяльну для себе і для родини. До цього ще доданий плян піти на пенсію по 20 роках, а це неаби який осяг.

Правда, армія дістає вояків на підставі обовязкового побору, але головна сила повинна полягати на добровольчій системі. Це пригадується нашим читачам на це. щоб розуміли, чому їхні діти повинні голоситися до військової служби.

ВЕЗУТЬ ЖЕРТВИ ЛЕТУНСЬКОЇ КАТАСТРОВИ.—Сцена, яку маємо пеерд собою, нагадує підбігунові краї з ескімосами. Та в тому випадку так не є. Цей транспорт, до якого вжито псів, представляє перевезення з вершка гори Елк Майнтейн у Вайомінґ рештки з тіл пасажирів, що загинули при летунській катастрофі. Згинуло тоді 21 осіб.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

БОФАЛО, Н. Й.

Нова професійна сила.

Шукаючи навіть з свічкою в руках за якимись нашими інтелігентними силами - професіоналістами в нашому місті, то їх не булиб ми досі знайшли. Нема ні адвокатів, ні лікарів, ні професорів і т. п. Першою ось такою професійною силою став тепер молодий д-р Мирослав Кіналь.

Є він сином відомих, місцевих, патріотичних громадян-бизнесменів, Ілька і Марії Кіналь. Вже змалку виказував охоту до науки. Завваживши це

Д-р Мирослав Кіналь

родичі по скінченню гайскул післали сина на дальшу науку. І так покінчив він в 1941 році з відзначенням медичний факультет в університеті в Бофало й пішов на практику до місцевого Меморйел Госпител. В часі війни служив в славній 3-тій армії ґен. Патона як капітан. В Европі перебув у різних краях два роки, а за воєнну службу дістав різні відзначення. Там він бачився з українськими скитальцями, з яких остав йому особливо в памяти один українець-лікар з Києва. Розповідає, що ті українські скитальці витерпіли багато від націстів, а від комуністів не менше, тому ніхто з них не хоче вертати під Совєти. Той лікар зКиєва був попав у німецький полон і розповідав йому, як багато приходилось витерпіти різних знущань від націстів. Молодий д-р Кіналь дуже сподобав собі тих українців, що їх бачив у Німеччині як скитальців. Каже, що вони держать себе так гарно,щовін гордий, що походить з такого народу, що видав таких чесних і характерних людей. То надзвичайно мило слухати, як той молодий доктор розповідає свої спостереження з війни і з свого побуту між українськими скитальцями в Европі.

Ми, бофальські українці, а зокрема члени 127 відділу У. Н. Союзу, дуже раді, що д-р Кіналь відчиняє лікарську канцелярію у нашому місті. Він хоче побудувати для себе свій власний дім, а тимчасово практикує в домі своїх родичів. Він є одружений і має малу донечку. Дружина є з професії норскою. Як він, так і його родина, є членами усіх наших орґанізацій. Бажаємо йому тепер якнайкращого успіху з новою працею.

М. С. член 127 від. У. Н. С.

—о—

ОЗОН ПАРК, Н. Й.

Для скитальців.

Союз Українок, від. 35. Озон Парк, Н. Й., влаштував для своїх новорічну забаву, на котрій не забули і за українських скитальців в Европі. Зложили між собою $26, котрі то гроші вислано до Українсьхого Допомогового Комітету у Філядельфії.

Зложили слідуючі:

Зложили по $2: Б. Кошиловський, М. Швед, Н. Лисо, Т. Романчук, І. Сташків, Е. Орлян; по $1: М. Криний, О. Коцоній, М. Титалис, І. Ґенега, В. Костишин, С. Рибик, М. Вовк, С. Вовк, А. Лавич, Н. Сельський, М. Визинський, К. Васло, А. Малафій, М. Малафій.

Е. Орлян.

БОРЛИНҐТОН, ВЕРМОНТ

Патріот на відокремленню.

При громаді то буває заохота до праці, як не від одного то від другого, а наш гром. Іван Загоруйко, котрий тому кілька літ виїхав з Бостону до стейту Вермонт і там у місцевости Борлинґтон вітворив підприємство чищення вікон, хоч живе здалека від своїх, то все памятає на рідну справу. Він нераз і на радіо заговорить про українську справу для тамошної околиці і дістає за це подяки від слухачів радіопрограми. І на народню ціль не поскупить гроша. І діти свої освідомлює про українську справу та вчить їх української мови. Пишу про цю родину тому, що вона може бути прикладом для інших таких громадян, що живуть відокремленим життям, а вже грошевими жертвами то вміють справі прислужитися. От через „Свободу" на допомогову акцію зложив п. Загоруйко як один з перших $100, а знагоди Різдва післав $25, крім дрібних жертв на різні інші цілі. А як наші бостонські дівчата з орґанізації Дочки України рішили перевести коляду на українських скитальців, то п. Загоруйко прислав чека на $50 на згадану ціль. Тут ще згадаю, що ціла родина пп. Загоруйків вписана в члени У. Н. Союзу через наш 238 відділ у Бостоні.

Микола Давискиба.

—о—

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Приклалне весілля.

Дня 2. лютого б. р. відбулося вінчання четаря Вилйема Г. Консідайн з панною Софією Труфин. Чину вінчання довершив о. М. Мартинюк в українській церкві св. Отця Николая. Четар Консідайн є сином п-ва Патрика і Катерини Консідайн з Гранвіл, Н. Й. Як офіцир американської повітряної фльоти, перейшов африкансько-европейську кампанію з рекордом 17налетів на ворожі території, за що одержав призані відзначення. Знов панна Софія, донька п-ва Василя і Марії Труфин, як кадет-норска обслугувала ранених і хорих вояків. Після вінчання відбулася весільне приняття в Амстердам Готелі, на котрім було поважне число гостейамериканських і українського походження. Після обіду тостмастер виголосив коротку промову, зложив молодим і родині побажання та вніс „Многая Літа".

При весільній забаві в гарнім окруженім настрою не забуто і за українських скитальців. На внесок дякоучителя п. Степана Цьопки, котрий згадав щирими словами скитальців, його донька, п-на Емілія Цьопка, пішла поміж гостей і зібрала $36.41, котрі будуть вислані до Українсько-Американськогодопомогового Комітету в Філядельфії. Таке поступовання гідне наслідування. Весільна забава відбулася культурно, взірцево, і зробила гарне враження на родину новоженців і американських запрошених гостей.

Чому? Тому, що батьки молодої є поважані громадяни і свідомі українці й виховали свої дві донечці якнайліпше. даючи їм наукове знання та защіплюючи у них гарні українські прикмети. звязані вірою. мовою і українським походженням. І це є те найкраще, що ми можемо і повинні дати своїм дітям. Бо які будуть наші діти, таке буде наше тут майбутнє.

Вкінці годиться додати, що пан Труфин є довгі літа писарем місцевого відділу Українського Народного Союзу, ч. 266, і з щирою посвятою працює для вдоволенняі добра членів, а тим самим і на хосен українського загалу.

Не було і нема у нас підприємства, на котрім бракувалоб родини Труфинів. Все і усюди не щадять труду і матеріяльних жертв. Вони тихі. без великого розголосу народні робітники, що орять народну ниву без великого признання і радіють нашими успіхами, а болють над невдачами. Честь таким батькам. і щасти Боже їхнім дітям!

Н. Н.

ПОШУКУЄМО 277 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

223) Іван і Марія Ільків, Клівленд, О.	$ 100:00
Попередно проголошено	22,291,85
Разом	$22,391,85

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA

P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

Честер Бовлес про зарібну платню й ціни

Одним з найбільш гострих справ, дебатованих поміж урядом, робітництвом та підприємцями, є справа в якому відношенню стоять між собою зарібна платня та ціни. Чи можуть підприємці задоволити робітничі домагання вищої платні без піднесення цін на продукти їх праці?

В недавній дебаті в Тавн Гал, в Ню Йорку, Честер Бовлес — **адміністратор „О-Пі-Ей" — так відповів на це питання:**

„Якщо питання полягає в тому, чи можлива загальна підвишка зарібтної платні та фармерського прибутку — в наступних роках — без загального підвищення цін, я на це відповім — так, без всякого застереження". Проте, Ч. Бовлес пояснив, як то зробив і президент Труман в своему посланню до Конгресу, що не кожна індустрія, не кожна фірма може піднести заробітну платню без того, щоби не збільшити пересічний рівень цін для покупців. „Багато фірм можуть піднести зарбну платню зараз. Багато вже піднесли. Але не кожна фірма може те зорбити".

На доказ того, що зарібна платня може бути піднесена без підвищення цін, він наводить факти і числа. „В 1919 році наші індустріяльні робітники заробляли пересічно тільки по 47 центів на годину. Та сьогодня ця пересічна виносить 99 центів на годину — більше як вдвічі в порівнанні з 1919 роком. Проте пересічні ціни, що ми платимо в крамницях є майже ті самі, які були двацять шість років тому.

„Чи від того збанкротували американські підприємці Безперечно ні. Корпорації мали зиск, доки податки (в 1944) не збільшились в три рази, від тих, що були в 1919 році.

„Не потребуємо навіть оглядатись на двацять пять років назад за доказами, що купча сила населення постійно зростала. Погляньмо на роки з перед самої війни.

„В 1935 році за пересічне, настольне радіо платилося $24.50. На протязі наступних шість років якість такого радія була значно поліпшена. Крім того, ціна на таке радіо була зменшена на чотири відсотки. За той самий час зарібна платня робітників у фабриках, що виробляють радія, фактично зросла на 15 відсотків.

„Приклад з електричними холодільниками є ще більш показним. В році 1935 ціна на пересічний стандартний холодільник була $195. У березні 1941 року значно поліпшений холодільник продавався по ціні на $22.50 менший. Чи зменшилась заробітна платня в тій індустрії? Навпаки, збільшилась майже на 25 відсотків. Зиск підприємців також значно збільшився.

„У вересні 1945 року пересічний заробіток на одну годину всіх фабричних робітників був на 65 відсотків вищим від пересічного рівня за роки 1936-39. Проте ціни на індустріяльні вироби зросли тільки на 23 відсотки за той самий час. Чи зменшились зиски підприємців тому, що зарібна платня збільшилась майже в три рази стільки як ціни? Навпаки, корпораційні зиски за той самий період зросли на 400 відсотків.

„Як могли наші підприємці стало підвищувати платню, затримувати ті самі, або й менші, ціни та разом з тим збільшити свої зиски? На це дві причини.

„Поперше, до війни стало зростала продуктивність кожного робітника. Це завдяки більшому досвіду робітника, більш удосконаленій машинерії та ліпшому керівництву працею.

„Подруге, все зростаюча кількість вироблених річей зменшувала кошти вирібництва та продажу на кожну вироблену річ.

„Чи ці чинники зникнуть у будучому?" — питає Ч. Бовлес. Напевно, не зникнуть. Навпаки ми можемо сподіватися сталого збільшення продуктивности робітника. Ми можемо сподіватися надзвичайного поступу в технічно-льоґічних методах та способах вирібництва, випробованих упродовж війни. Проте можемо рахувати на більшу продукцію й продаж, як була в цілій нашій історії".

Загальна Рада — ФЛІС

Додаток: Степан Гаврилів, що в 1939 році жив в Брукліні (ближча адреса невідома), має листа від свого сестрінка, Федора Гриців Гриценкова, в Common Council for American Unity, 20 West 40th St., New York 18, N. Y. По листа має зголоситися на цю адресу.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З НАГОДИ ПОЯВИ КНИЖКИ „УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР".

Вийшла друком книжка в українській мові, якої брак загально відчувався. Це „Український Лікар". Написав ту книжку лікар-українець, д-р А. Т. Кібзей, якого імя відоме нашому загалови.

Ті уривки з цеї книжки, що були друковані в „Свободі", дуже цікаві. То й цікавою буде книжка. Такою вона дійсно є. Тому ми повинні радіти, що вона появилась друком, бо вона поможе не одному в охороні його здоровля, що є найціннішим скарбом людини. Не один, що ніяк не годен був зрозуміти, що йому бракує, прочитавши ту книжку, знайде в ній написане звичайною і всім нам зрозумілою мовою вияснення, що з собою робити. Щодо цього то й це заслугує на увагу, що написав д-р П. Дубас про охорону зубів. Думаю, що всі ми повинні тут вдячні ще й Демократичному Клюбови в Гемтремк, що допоміг видати ту книжку, що, як пише автор, призначена для поширення між нашим народом медичного знання та для охорони його здоровля, бо в здоровому тілі здорова душа.

Думаю, що всі ми приймемо ту книжку як свою рідну, як цього собі автор бажає.

Теодор Малик,
Філядельфія, Па.

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" І „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ"

Як Ви змінюєте адресу, просимо негайно повідомити про це адміністрацію „Свободи". Скоре повідомлення усуває непорозуміння і стримання газети. З повідомленням просимо також висилати 10 центів готівкою або почтовими значками на покриття вироблення нового стенсля. Члени і Читачі з Канади зволять присилати **тільки готівку** тому, що канадійських почтових значків не можна виміняти.

Автом на вибори

(Докінчення зо сторони 2-гої)

хати якось дістатися, але ніяких автомобілів і близько не було. Ногим, знала, не донесуть.

Сидить кинута й забута всіми. Коли врадувана загальною згодою розмовляла до натовпу, то й кишки мовчали. А це, як на зло й вони почали ворчати, нагадувати, що вони порожні. Що не лише пора й час, а вже й перечасто, щоб чимось підживитись. Але довкола нікого не було з близьких, когоб можна було попрохати, щоб доведено до хати. З самоти й жалю, аж сльози бабусі нагорнулися на очі, як малій дитині. Коли нараз чує:

— А ви, мамо, чого це тут?... — Це син питав, стоячи біля помосту з тачкою.

— Таж голосила — сину, чи то пак обирала опутанта, — промовила вона врадувано.

— То сідайте на тачку та поїдемо до хати.

Коли торохтячи по бруковi котилась тачка Антона Карнауха, а зверху сиділа стара девятьдесятьпять-річна „збіратeлька", вулиця шуміла, танцювала, реготала. Оркестра греміла танки й вальси, а комсомольці співали:

„От побєди к побєди без Бога
Наша рать магучая ідьот...
Молодим открыта в нас дорога —
Старікам везде в нас почот.
Молодим открыта в нас дорога —
Старікам везде в нас почот..."

— І вас не обминули, ці гаспиди... таки витягли голосувати, — казав Антін до матері.

12-13. 1. 1946.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

—o—

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбудуться в неділю, 17. лютого, в годині 2. пополудні, в парохіяльній галі. Уряд просить членів явитися на збори, бо є деякі важні справи. — За уряд: В. Могильський, предс.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, 16. лютого, в 8. год. ввечір, в гали св. Юрія, 33 Іст 7. вул. На річних зборах зістав вибраний в цілости той самий уряд на 1946 рік, що був у 1945 році. — За уряд: Й. Забавчук, предс.; John Martinec, кас., 6453 — 79 St., Middle Village, L. I., N. Y.; Michael Lyktey, секр., 1211 Simpson St., Bronx 59, N. Y.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 15. лютого, в год. 8. ввечір, в Січовій Гали. Просимо всіх членів приносити свої вкладки на збори відділу, а не до хати секретаря. — За уряд: О. Паньків, предс.; Ю. Баранюк, секр.

IRONDEQUOIT, N. Y. — Meeting of the Taras Shevchenko Society, Branch 289, will be held Sunday, February 17, at 2:00 P. M., at the Ukrainian Hall on Goodman. All members are asked to be present as plans for the sommer season will be made. You are asked to sign your sons who have returned frou services to the Ukrainian National Association. — S. Holowka, Pres.; J. Yanus, Treas.; W. B. Hussar, Secretary, 291 Hudson Avenue, Rochester 5, N. Y.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться 17. лютого зараз по Сл. Божій, в церковній гали на Райен Еве. Є важні справи до полагодження. — С. Роган, редс.; М. Когут, кас.; І. Кравець, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в годині 2-гій пополудні точно, в гали де звичайно. Приявність на зборах всіх членів є конечна, бо є важні справи до полагодження. Просимо прийти на означений час, бо по зборах буде братський баль. — За уряд: П. Паснак, предс.; Т. Шурґот, кас.; А. Іванів, секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Тов. ім. Івана Франка, від. 299, повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в годині 5:30 ввечір. Просимо всіх членів прийти на час, бо є спарви до полагодження. Ці збори є важні для кожного члена. — За уряд: А. Коваль, предс.; І. Самуляк, кас.; І. Сидорович, секр. 35 Salem Avenue.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 17. лютого, в парохіяльній галі, 74 Герис Еве., в годині 1. пополудні точно. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо будуть важні справи до обговорення і полагод ення. Вписуйте своїх дітей в члени У. Н. Союзу. — І. Околіта, предс.; І. Кокольський, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. — Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, зараз по Сл. Божій, де звичайно. Просимо членів прийти і заплатити місячне, а відтак можете піти. — Г. Костик, предс.; П. Саламаха, секр.-касієр.

ПОШУКУВАННЯ

Михайло Футерко пошукує **Ксеньки Маліновської,** замужної **Шкварок,** і **Софії Шпак,** замужної **Сималішень. Michael Futerko,** Lehener Kaserne, K. 134a, Salsburg, Austria.

Проф. Іван Олексишин просить **Степана Курилу, Осипа й Тому Чайківського, сина і Семена Зрадовського, Михайла Мединського і Володимира Гнатова,** подати свої адреси. Писати: **Prof. Oleksyszyn Iwan,** Ukrainian Committee, Lexenfeld 21, Salzburg, Austria-Osterreich.

ПОШУКУЮТЬ

МИХАЙЛО ЗАНИ
(Запотічний)
пошукує стриєчну сестру
ПАЗЮ ЗАПОТІЧНУ
родом із села Вітошинці, пов. Перемишль, котра має перебувати в Шікаґо, Ілл. Хто би знав про неї, або вона сама, прошу написати на адресу:
MICHAEL ZANY,
35 ASTOR PL., JERSEY CITY, N. J.

ПОШУКУЮ СВОГО ВУЙКА
ІВАНА КУЗЬМУ
котрий мав перебувати в Міннеаполіс 10 років тому. Я є з роду Кузьмів, дочка Гриця зі Сільця Белзкого, пов. Сокаль. Мій адрес: 33,-
ANNA CHUPA
438 CROWN ST., BROOKLYN, N. Y.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ТАРЗАН, ч. 1331. Зброя праці.

WHEN TARZAN PROCLAIMED THEIR FREEDOM, SHOUTS OF JOY WERE HEARD FROM THE QUARTERS OF THE SLAVES.

THEN ACROSS THE COURTYARD THE FURTIVE DURK SNEAKED TOWARD THE GATE ---- THE SLAVES SAW AND REMEMBERED!

AND TOOLS OF TOIL BECAME WEAPONS OF DEATH AS THEY PURSUED HIM INTO THE JUNGLE.

ONCE MORE THE HYENAS WATCHED WITH HUNGRY ANTICIPATION! AND SO DIED THE VILLAINOUS DURK.

Коли Тарзан проголосив їхню свободу, далися чути голоси радости з домівок невільників.

Саме тоді через подвіря крадьки перебився до брами підступний Дорк. Невільники завважили це і нагадали собі його.

І приладдя праці стало оруддям смерти, коли вони почали гнати за ним у джунглі.

І ще раз голодні гиєни пильно приглядалися йому й гострили зуби... І так згинув подлий Дорк.